

Omgekeerd Inzamelen

Rapportage 2014

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor
elkaar.

Inleiding

In deze rapportage staan de belangrijkste resultaten omgekeerd inzamelen voor het ROVA werkgebied in 2014. Zowel voor de resultaten op:

- milieu
- service en gedrag
- financiën

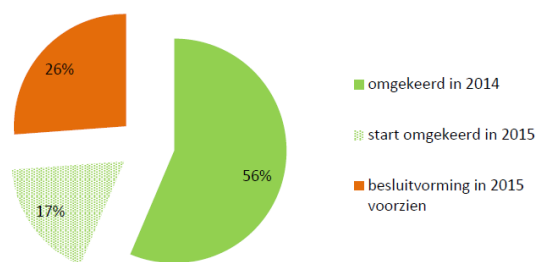
Tot slot een blik in de toekomst: wat kunnen gemeenten en ROVA nog meer doen op weg naar een afvalloze samenleving in een 100 procent circulaire economie?

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor
elkaar.

Omgekeerd inzamelen ingevoerd

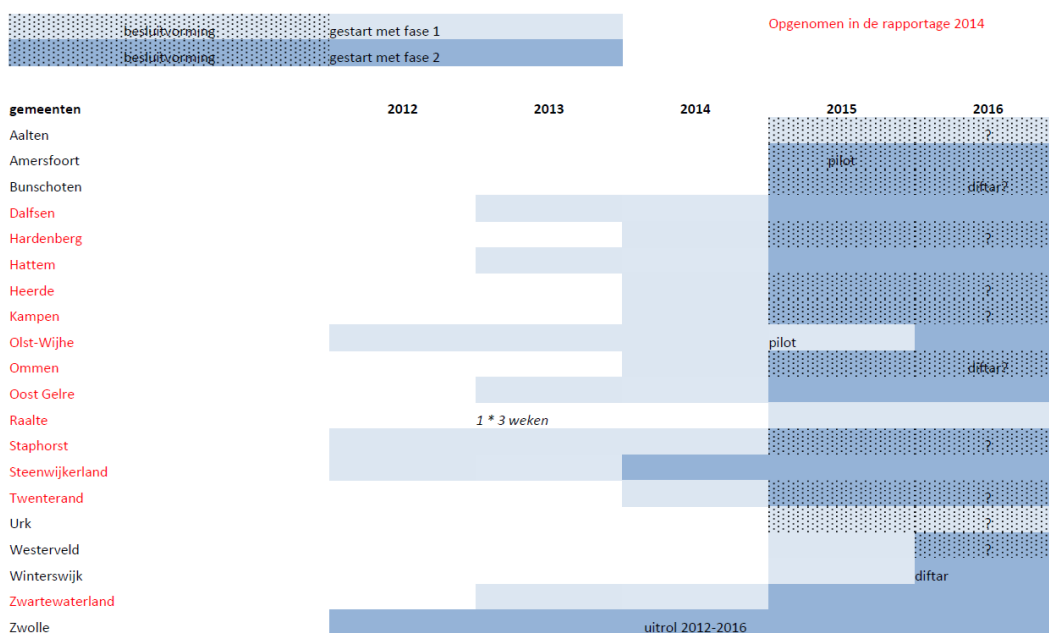
Meer dan de helft van de inwoners in het ROVA werkgebied is al “omgekeerd”. Eind 2015 is dat minimaal 73%.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Welke gemeenten in welke fase? ROVA

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Presentatie resultaten

Op de navolgende pagina's zijn de belangrijkste resultaten weergegeven. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen fase 1 en fase 2 (gemeente Steenwijkerland).

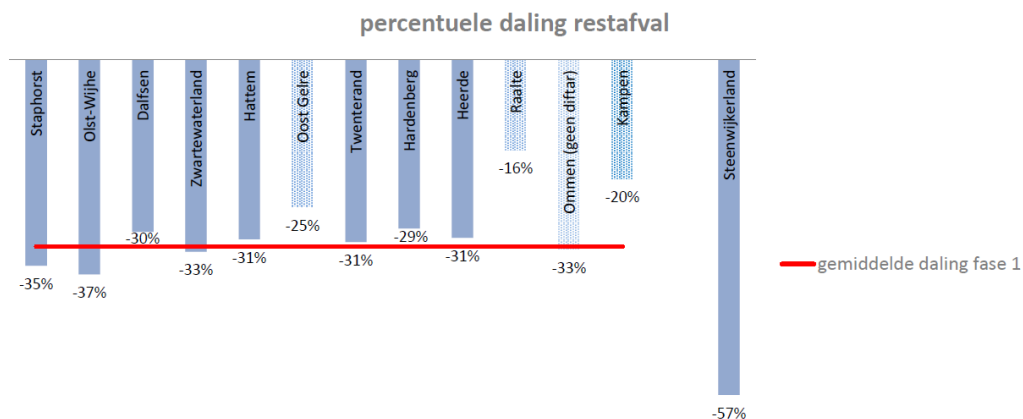
Daarnaast zijn er in gemeenten uitzonderingen:

- Ommen: geen diftar, kunststof m.b.v. minicontainer, rest 1 maal per 4 weken
- Raalte: rest, gft en kunststof worden 1 maal per 3 weken ingezameld, zowel voor rest als GFT betaald per aanbieding
- Kampen: gelijke inzamelfrequentie als fase 1, geen nultarief GFT (laag bedrag)
- Hardenberg: geen inzameling GFT buitengebied
- Oost Gelre: restafval is 1 maal per 2 weken gebleven (wel GFT nultarief en herintroductie GFT buitengebied)

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Daling restafval (I)

Toelichting

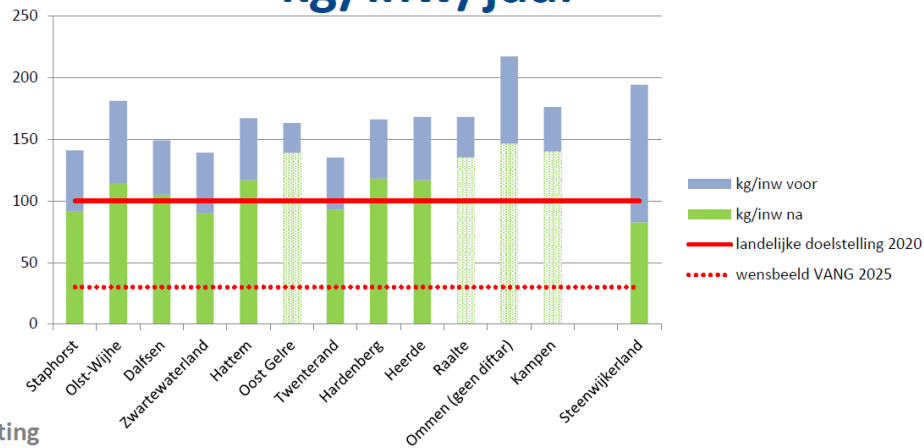
In bovenstaande figuur is percentuele daling van de hoeveelheid restafval als gevolg van omgekeerd inzamelen weergegeven. Gemiddeld daalt de hoeveelheid restafval met fase 1 in een diftar situatie met 31%. Oost Gelre, Kampen en Raalte blijven achter omdat daar sprake is van een beperktere prikkel. Het resultaat van Ommen laat zien dat een prikkel op service ook in een niet diftar situatie werkt.

Resultaat in Steenwijkerland laat het perspectief zien van fase 2, een daling van bijna 60%.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Daling restafval (II) kg/inw/jaar

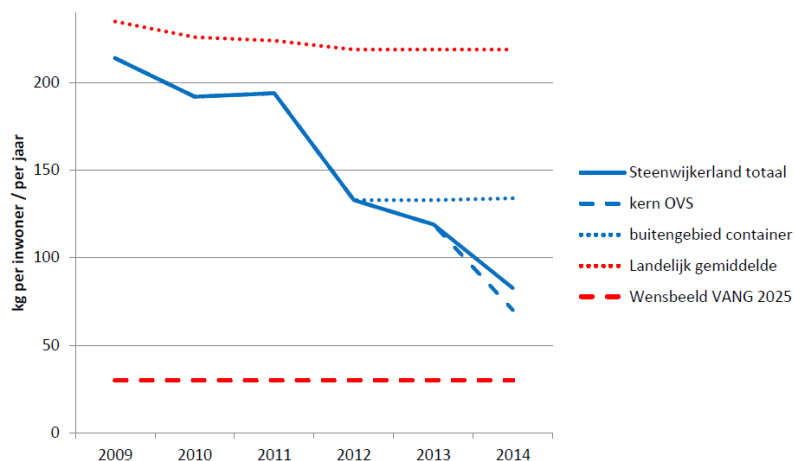
Toelichting

In bovenstaande figuur is de hoeveelheid restafval in kg per inwoner voor en na de introductie van omgekeerd inzamelen weergegeven ten opzichte van de nationale doelstelling van 100 kg per inwoner. Gemiddeld wordt 109 kg restafval per huishouden ingezameld in de diftar gemeenten na invoering van fase 1. In drie gemeenten wordt deze doelstelling met fase 1 al gehaald. Het resultaat van fase 2 (kern van Steenwijkerland) laat zien dat met de invoering van fase 2 de doelstelling van 100 kg per inwoner te realiseren is.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Onderscheid kern en buitengebied

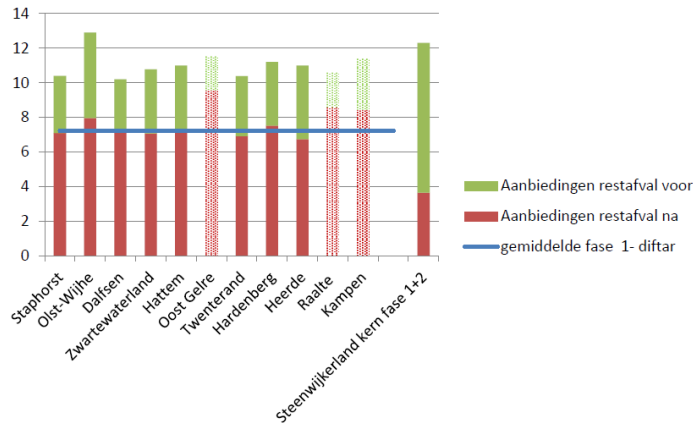
Toelichting

In het buitengebied wordt het restafval in fase 2 aan huis opgehaald (1 maal per 4 weken) in de bebouwde kom brengen inwoners het restafval naar een verzamelcontainer in de buurt. Uit de resultaten van Steenwijkerland blijkt het verschil in deze prikkel op service. De inwoners van het buitengebied handhaven het resultaat behaald met fase 1 terwijl de inwoners in de bebouwde kom een daling tot 70 kg restafval per inwoner per jaar behalen.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Daling aanbiedingen restafval (III)

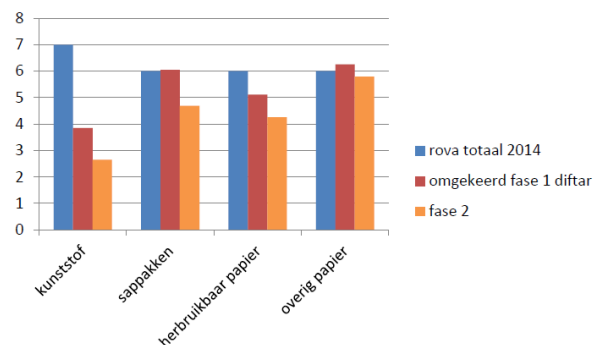
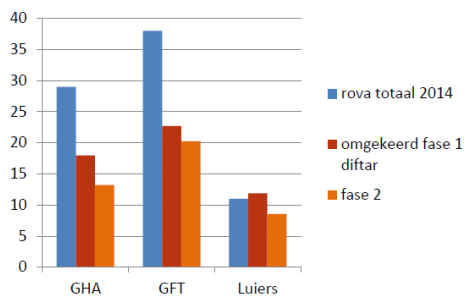
Toelichting

In bovenstaande figuur is het aantal aanbiedingen van de mini container met restafval per huishouden voor en na de introductie van omgekeerd inzamelen weergegeven. Gemiddeld wordt in fase 1 de container 3 a 4 keer per jaar minder aangeboden (7,2 keer per jaar). Fase 2 laat zien dat die daling verder doorzet, gemiddeld brengt een huishouden 22 a 23 keer per jaar afval weg naar de verzamelcontainer (uitgaande van 6 zakken per minicontainer zijn dat 3 a 4 minicontainers per jaar).

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Samenstelling restafval

Toelichting

Het effect van omgekeerd inzamelen is in de samenstelling van het restafval vooral zichtbaar in een daling van de grof huishoudelijk afval, GFT, kunststofverpakkingen en herbruikbaar papier.

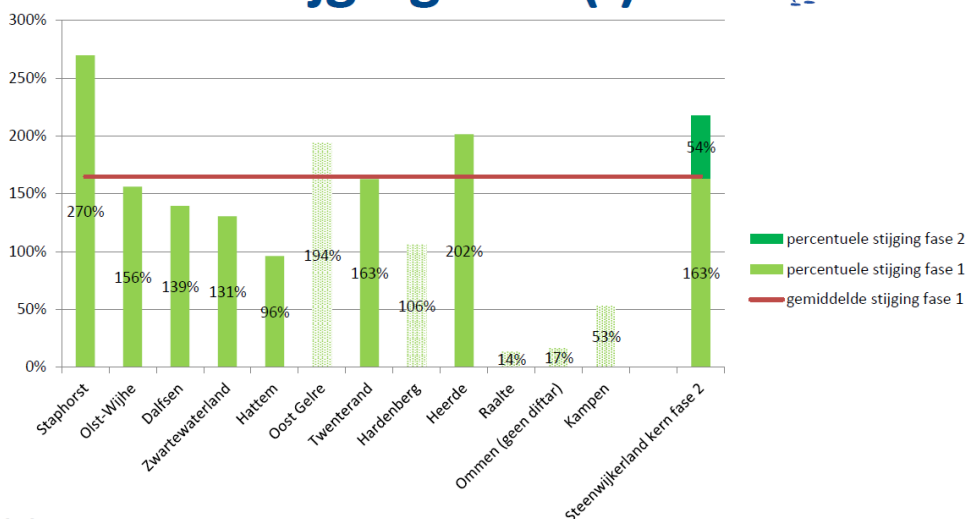
Grondstoffen en afval worden beter gescheiden aangeboden.

De daling in de hoeveelheid GFT wordt voornamelijk veroorzaakt door een daling in het tuinafval (T-fractie), de afname van de GF-fractie is minder duidelijk.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Stijging GFT (I)

Toelichting

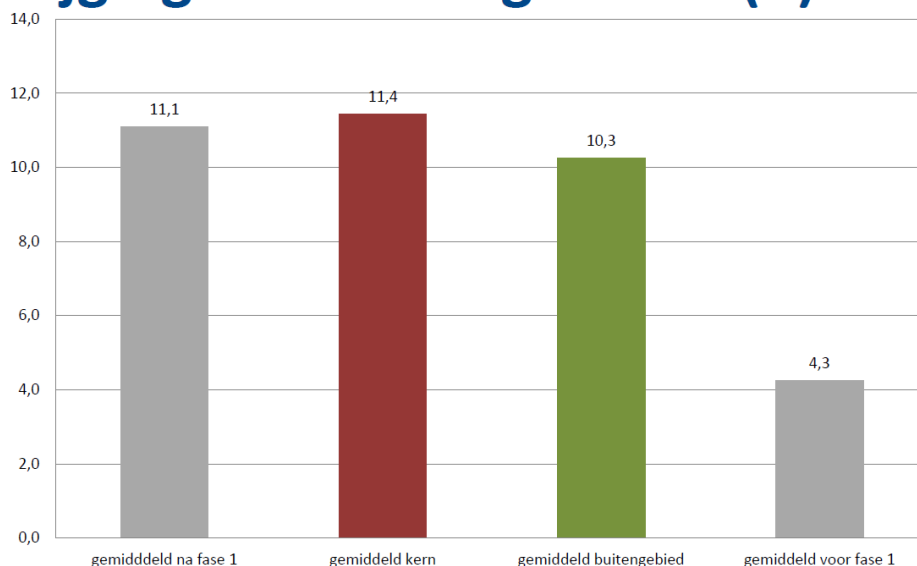
In bovenstaande figuur is percentuele stijging van de hoeveelheid GFT als gevolg van omgekeerd inzamelen weergegeven. Gemiddeld stijgt de hoeveelheid GFT met fase 1 in een diftar situatie met 169% en wordt 152 kg GFT per huishouden gescheiden ingezameld.

Ommen, Kampen en Raalte blijven achter omdat daar sprake is van een beperktere prikkel. Het resultaat in de kern van Steenwijkerland laat zien dat het effect van fase 2 op de hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT beperkter is dan het effect door fase 1.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Stijging aanbiedingen GFT (II)

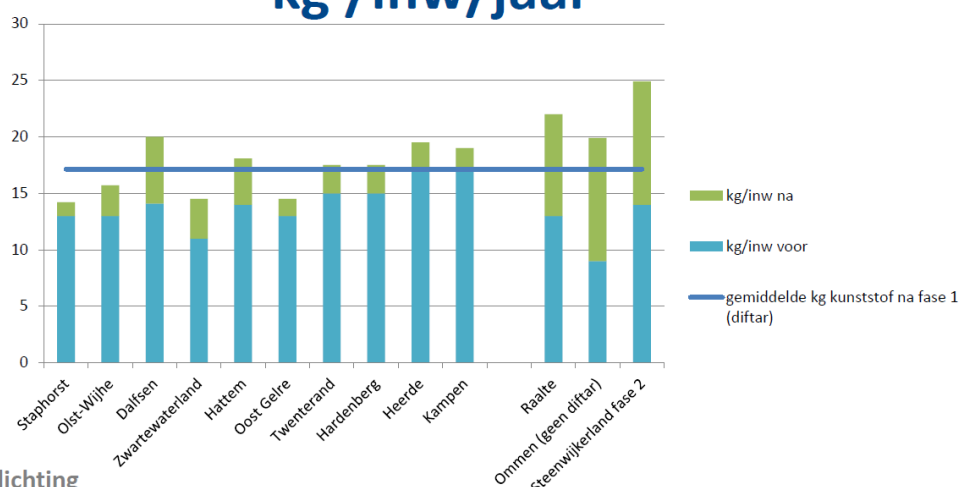
Toelichting

Gemiddeld stijgt het aantal aanbieding GFT van 4,3 naar 11,1. Ook in het buitengebied wordt de GFT-container goed gebruikt (voorafgaand aan fase 1 werd GFT in het buitengebied niet ingezameld).

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Stijging kunststof kg /inw/jaar

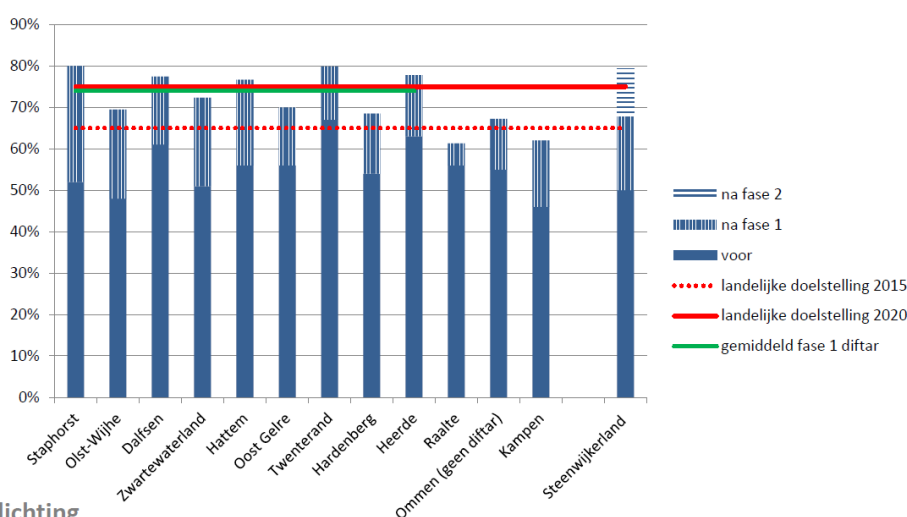
Toelichting

De hoeveelheid gescheiden kunststof stijgt in fase 1 beperkt naar gemiddeld 17,1 kg per inwoner, de grootste stijging wordt bereikt met fase 2 waar 25 kg per inwoner gescheiden wordt ingezameld. In 2014 is in de best presterende gemeente in Nederland 26 kg gescheiden ingezameld (in het restafval in Steenwijkerland zit nog 3 kg kunststof per inwoner). Uit de resultaten van de gemeente Ommen en Raalte blijkt dat de inzet van een minicontainer voor kunststof positief werkt.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Scheidingspercentage

Toelichting

Fase 1 van omgekeerd inzamelen leidt tot een zichtbare verbetering van de gescheiden Inzameling – gemiddeld 74%: de landelijke doelstelling van 65% 2015 (Afvalbrief Atsma) wordt ruim gehaald en de doelstelling 2020 (Vang-brief Mansveld) komt in zicht en wordt in 6 gemeenten al gehaald.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Bewonersonderzoek

In 2012 en 2014 heeft adviesbureau Integron een bewonersonderzoek uitgevoerd in 17 gemeenten waarin ROVA het afval inzamelt. Naast de tevredenheid is in 2014 ook gekeken naar afvalscheidingsgedrag.

Tevredenheid dienstverlening

- De gemiddelde score in 2014 over de tevredenheid van de dienstverlening is een 7.6, hiermee zijn de inwoners even tevreden over de service als in 2012.
- Ook in de gemeenten waar is gestart met fase 1 of fase 2 van omgekeerd inzamelen zijn inwoners gemiddeld net zo tevreden over de totale dienstverlening.
- In de tevredenheid is een verschuiving zichtbaar: inwoners zijn minder tevreden over de inzameling van restafval (blijft een ruim voldoende) en meer tevreden over de inzameling van grondstoffen.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor
elkaar.

Service kunststof

- Het gebruiksgemak van een container aan huis voor kunststof wordt hoog gewaardeerd in de gemeenten Ommen, Raalte en Steenwijkerland (respectievelijk 8,3, 8,5 en een 8,6).
- Meer dan 80% van de inwoners van deze gemeenten vindt de inzamelfrequentie van plastic / kunststof verpakkingen voldoende. In Raalte wordt 1 x per 3 weken opgehaald, in de overige gemeente 1 x per 4 weken. Dit leidt niet tot verschillen in de tevredenheid over de inzamelfrequentie.
- Gemiddeld geeft 95% van de inwoners aan kunststof te scheiden. De meest genoemde redenen om kunststof niet te scheiden zijn het ontbreken van faciliteiten, ruimtegebrek en de moeite die het kost om het afval te scheiden.
- Gemiddeld wordt de container voor kunststof 9,6 per jaar aangeboden:

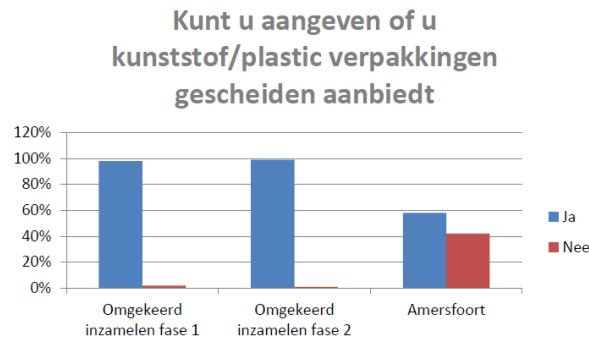
	aantal aanbiedingen	max mogelijk	aanbied %
Raalte	9,6	17	57%
Ommen	9,7	13	75%
Steenwijkerland	9,5	13	73%

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor
elkaar.

Voorbeeld effect “mogelijkheid”

In Amersfoort waar inwoners de kunststof verpakkingen wegbrengen naar verzamelcontainers geeft 42% aan dat niet te doen. In gemeenten waar het aan huis wordt opgehaald geeft 1 a 2 % van de inwoners aan dit niet te doen. Als belangrijkste reden geven de inwoners van Amersfoort “het kost me teveel moeite” (47%) en “faciliteit ontbreekt” (54%).

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Beïnvloeding gedrag

- 57% van de inwoners geeft aan als gevolg omgekeerd inzamelen een aanpassing te hebben gedaan aan de manier waarop ze in huis het afval scheiden.
- 75% van de inwoners uit een fase 2 gemeente houdt bij het boodschappen doen (soms) rekening met het soort afval. In fase 1 en niet omgekeerd is dat respectievelijk 63% en 61%.
- 75% van de inwoners geeft aan op de hoogte te zijn dat omgekeerd inzamelen kan leiden tot een kostenbesparing. In Ommen (geen diftar) is dit percentage 56%.

afval & grondstoffen ■ beheer openbare ruimte ■ duurzame energie

mooi voor elkaar.

Conclusies (I)

- Er is een grote bereidheid om afval en grondstoffen gescheiden aan te bieden als de service op grondstoffen wordt verhoogd en het aanbieden van restafval wordt ontmoedigd.
- In alle gemeenten worden in fase 1 vergelijkbare resultaten gehaald:
  - Daling restafval met ca 30%
  - Tenminste verdubbeling van de hoeveelheid GFT
  - Stijging van kunststof met gemiddeld 17%
- Het resultaat van Ommen laat zien dat een prikkel op service ook in een niet diftar situatie werkt.
- Gemeente Raalte en Ommen laten het positieve effect zien van de inzet van een minicontainer voor kunststof.
- Het percentage hergebruik is met fase 1 van omgekeerd inzamelen gestegen naar gemiddeld 74%. De landelijke doelstelling van 65% in 2015 (Afvalbrief Atsma) wordt daarmee ruim gehaald en de doelstelling 2020 (Vang-brief Mansveld) komt in zicht of wordt al gehaald (6 gemeenten).
- Het resultaat in Steenwijkerland laat het effect van fase 2 zien. Gemiddeld brengt een huishouden 22 a 23 keer per jaar rest afval weg naar de verzamelcontainer.

Conclusies (II)

- De inwoners zijn gemiddeld per huishouden door omgekeerd inzamelen minder gaan betalen aan afvalkosten. Vanuit het perspectief van de gemeenten zijn de kosten voor inzameling en verwerking van het GFT – als gevolg van het nultarief GFT – niet altijd gedekt vanuit de heffing maar is hiervoor (tijdelijk) een beroep gedaan op de reserve.
- In de gemeenten waar is gestart met fase 1 of fase 2 van omgekeerd inzamelen zijn inwoners gemiddeld net zo tevreden over de totale dienstverlening als voor de start van omgekeerd inzamelen.
- In de tevredenheid is een verschuiving zichtbaar: inwoners zijn minder tevreden over de inzameling van restafval (blijft een ruim voldoende) en meer tevreden over de inzameling van grondstoffen.
- Het gebruiksgemak van een container aan huis voor kunststof wordt hoog gewaardeerd (gemiddeld een 8,5), ruim 80% is tevreden met de inzamel frequentie van 1 maal per 4 weken.

Conclusie (III)

- Omgekeerd inzamelen heeft een direct effect op de manier waarop inwoners het huishouden organiseren:
  - Bijna 60% van de inwoners geeft aan als gevolg van omgekeerd inzamelen een aanpassing te hebben gedaan aan de manier waarop ze in huis het afval scheiden
  - in fase 2 houdt 75% van de inwoners bij het boodschappen doen (soms) rekening met het soort afval.

Doorkijk korte termijn (2015)

Verdere uitrol en optimaliseren van omgekeerd inzamelen (eind 2015 zal driekwart van de inwoners in het ROVA werkgebied “om” zijn). Dit betekent onder andere:

- Start fase 2 voor aantal gemeenten.
- Inzameling van kunststofverpakkingen uitgebreid met drankenkartons en blik.
- De financiële systematiek vereenvoudigd en beter passend bij systematiek van omgekeerd inzamelen.
- Buitengebied: In het buitengebied vooralsnog kiezen voor een container voor kunststofverpakkingen naast een container voor het restafval. Een verdergaande daling van de hoeveelheid restafval kan in de toekomst bijdragen aan het draagvlak waardoor een definitieve keuze te maken is voor het invoeren van fase 2 in het buitengebied.

Doorkijk langere termijn

Gelet op:

- de voorgenomen differentiatie, op basis van het percentage hoogbouw, van de VANG doelstelling (van 100 kg tot 55 kg per inwoner)
- verbrandingsbelasting restafval

is verdergaand beleid gewenst. Mede op basis van de resultaten van het 100-100-100 experiment wordt richting huishoudens gedacht aan inzet op:

- Specifieke aanpak hoogbouw in aansluiting op de resultaten van het landelijk onderzoek dat in kader van het VANG-programma begin 2015 is gestart.
- Vervolg op 100-100-100 met inzet op bewustwording afvalscheiding en afvalpreventie ; “olievlek” door delen van de eigen ervaring van deelnemers.
- Voedselverspilling.
- Circulaire economie (o.a. inkoop beleid van gemeenten, sluiten van -lokale en regionale - ketens bijvoorbeeld textiel en reparatie van wit- en bruingoed).
- Positieve feedback op milieuresultaat mogelijk gekoppeld aan belonen (immaterieel)
- Inzet op afvalscheiding en preventie in huis.